

Daglar ýumruşyp beýgelýär: Watan mukamy

Category: Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Daglar ýumruşyp beýgelýär: Watan mukamy WATAN MUKAMY

Dünýä inemde enem Watanymdy.

Dünýä aklým ýetende Watanyň Watan boldy.

* * *

Dogsam, sende dogsam, Watanyň! Ölseň, sende ölseň, Watanyň!

* * *

Göbek ganyň daman ýeri, ata-enemiň ömür süren ýeri ýa-da ölemde jesedimiň topraga garyşjak ýeri... Watanyň diýýän kân. Watan düşündürülmän duýulýandyr.

* * *

Gel, tapmaça tapşaly. Bir ýany dag, bir ýany deňiz, bir ýany derýa, bir ýany çöl-beýewan, üstünde Güneş, astynda altyn kimiň Watanydyr?! Bilmediň. O meniň Watanyň.

* * *

Watan! Ogul-gyzyňa bir nesihat aýdawer: Ýer şary meniň Watanyň diýýänleriň niýetini bilsinler.

* * *

Watan üçin baş goýan atalarymyň süňkleriniň ýanynda bu daglar nämejik?! O dökülen ganlaryň ýanynda bu derýalar nämejik?!

* * *

Gara kişmiş ýaly garagözelek ogullaryň barka ýoluň gara bolmaz, Watan! Gylyjyň döwri geçen bolsa, gylyçdan ýiti akyň keser.

* * *

Başynda Watanyňy, gerdeniňde ene-ataňy ömürlük götermejek bolsaň, adyňa Adam dakdyryp nätjek?!

* * *

“Watan, Watan” diýip döşüne urup ýöreni Watan söýmez. Hakyky watançynyň söýgüsi ýüregiň örän çuňundadyr.

* * *

Ynsan gözi ähli zada öwrenişip barýar. Emma Watan bile hiç-hiç öwrenişmeli däldir. Ol bu Watan her salymda elden gidäýjek ýaly duýgy bilen ýaşamalydyr.

* * *

Watanyň gadry Watansyzy göreňde belli bolýan ekeni.

* * *

Watandan aýra düşen beýik bagşy Kiçi Garly ölmezinden öňinçä araçägiň tikenli simleriniň aňry çetine gelip: “E-eý, adamlar,razy bolaweriň ho-o- ow! Jesedim ýat ýurtda galmaly boldy ho-o-ow!” diýip bagyra-bagyra gidipdir. Ölüm ýassygyndaka: “Ýüzümi Watana bakdyryp jaýlaweriň.” diýipdir.

* * *

Watan rahatka gahryman kân. Oglum! Watan howp astyndaka sen gahryman bolmalysyň. Eneň seni şo gün üçin dograndyr.

* * *

Jan diýlen göze görünyän zat däl diýýäler. Duraweri, Watan topragny aýaňa al-da bak: Eger Adam bolsaň janyň şodyr.

* * *

Iň belent, iň çuň duýgy Watan duýgusydyr. Beýle belentligiň, beýle çuňlугyň bolmasa, Watan meňki diýip ýörme!

* * *

Ganatsyz uçýan bolsaň Watanyň barlygydyr. Watan hesretini duýjak bolsaň, uzak-uzak ýurtlara git. Ýumşajyk tüýjagazlaryňam özge ýurtda tiken- tikendir.

* * *

Magtymguly: “Ursa, sökse horlasa-da il ýagşy” diýipdir. Wah,

käşgä uran, horlan il bolsa.

* * *

Ähli zat hiç gymmaty ýok ýaly, adaty ýaly görünýär: Ýandak küdesine çykyp hekgerip duran geçi, sessiz akyp ýatan ýapjagaz, oýuk-oýuk bolup

owranyp başlan asfalt ýol, köweginden gara şepbik sarkdyrýan garry tut...Emma bu şekilleri ýat ýurda düşeňde ýatlasaň, şeýle bir mukaddesleşýär, ýüregiň dilim-dilim dilinýär.

* * *

Watanymyň şekli ýüregime çyzylan. Ýüregimi görmeseň, Watanymy tanap bilmersiň.

* * *

Yza galýaň diýdiler. Bir Watan üçin jan çekmegiň geregi ýok diýdiler.Indi birnäçe Watan birleşip, täze Watan döreyär diýdiler.

Sözläberiň. Emma adamda bir ýürek bolsa, bir Watan boljagyna gümanym ýokdur!

* * *

Ähli ýerde şol bir şemal öwüsýänem bolsa, her kimiň öz Watanynda onuň şuwuldysy başga- başga eşidilýär.

* * *

Alla bir, Watan bir, Ene-ataň bir. Özgeler soňky- soňky birliklerdir.

* * *

Ähli zatda Watan bar. Guş diýjeksiň, guşuň Watany-onuň ganaty diýýäler.

* * *

Watanyny güle deňeyänler bar, ýüregine-janyňa deňeyän bar.

Ýöne bir zat belli-ähli zatdan geçip bolsa-da, Watandan geçip bolmaýar.

* * *

Geçmiş gahrymanlar, meşhur ogul-gyzlar Watanyň kökleridir. Köksüz agajyň çüýreyänini unutmalyň.

* * *

Watan seniň geleniňi, gideniňi bilmez, näme bereniňi biler, sen ondan hiç zada garaşma. Watan ömrylla algydardyr.

* * *

-Watany taşladym, heziller edindim. Göwnüm hiç zat küýsänok.
-Ýalan. Her näçe gizleseňem, göz owasyndaky ýygýrtlardan gam jyklap dur. Agy yaşlar aka-aka kirpikler inçelip-owranyp gidipdir ahyry, oňa näme diýersiň?!

* * *

Watansyzyň ömri kelte diýýäler.

* * *

“Garypja Watanyň bar, nämä guwanýaň?!” diýdiler. Garyp bolar, baý bolar, emma Watan Watanlygyna galar.

* * *

Dogrymy aýdaýyn: Watanymda asmandan akyp barýan bulutlaram başga-da.

* * *

Watanymyň her gysym topragynda, her damja suwunda meniň bir zerrejigim bar.

* * *

Watana sygmadyk, dünýä sygmaz.

* * *

Watan duýgulardan düzülýän däldir-dä.

* * *

Jahana sygman, dolup-daşyp ýörenleriň Watany niredekä?

* * *

Äpet buz üstünde akyp barýan ak aýydan soraň, bakaly, “Watanyň ýok” diýermikä?!

* * *

Watan ynsan bedeni ýaly näzik: bir ýerine tiken çümse, tutuş beden syzlaýar.

* * *

Gel, düşünişeli!Watan diýlen şu adamlar bilen Watandyr. Onsoň adamlary ynjytsaň, Watany ynjytdygyň-da.

* * *

Watanperwerlik-Watanyň dostuny-duşmanyny tanamakdan başlanýar. Dost, duşman bir-birege şeýle meňzeş, şeýle ýakyn, iň kyny hem dostuň duşman, duşmanyň dost wagtlary kän.

* * *

Ýarag gezäp, leşger sürüp gelen duşmandan gorkma. Eli gülli, güler ýüzli, jady dilli duşmanda oýun kän.

* * *

Meniň kalbym Watan kalby bile deňine gürsüldeşýär.

* * *

Watan derdinden özge dertler ho-ol geçip barýan bulut ýaly.

* * *

Watan topragy- atalarymyň süňklerinden döredi, o topragy al ganymyz bilen suwardyk, enelerimiz göz ýaşlary bilen ýuwdular.

* * *

Bir ata-ene perzendine: “Watandan uzaklaşmaň” diýip pent etdi. Başga bir ata-ene bolsa: “Gidiň, dünýä ýaýraň. Her ýurtdan Watanyňyza bähbit araň” diýdi.

* * *

Gülala güllük döwürde Watan barlygy hem duýulmazlygy mümkin. Bagtam uçansoň duýulýar ahyry.

* * *

Şuny hiç-hiç unutmagyn: Watan eşretinden datmaly bolanda, bizi gözlemezler. Watan üçin ölmeli bolanda gezek bize ýeter. Hak berilýän däldir, hakyňy özüň almalysyň.

* * *

Gardaşym! Watan sözi kän bir dile alynmaz. Ol ýüregi ýaglaýan içki duýgudyr. Bir garryja mama: “Köp käkeleýän towuk az guzlagyçdyr” diýerdi.

* * *

Bu Watandan kimler gelip geçmedi?! Watany dagdan belende göterenlerem, Watany ýandakdan pese düşürenlerem boldy. Pesi peseltmeseňem, beýgi beýgeldewer.

* * *

Watana diňe sen hyzmat eden ýaly bolýaň-la. Gel, o adyl terezide hyzmatyňy ölçäli. Gördüňmi? Sen nirede, il nirede?!

* * *

Men ömrümi bir ajaýyp söz gözläp geçirdim. O söz, edil ene sözi ýaly, sözleriň şasy bolmalydy, elmydama täze-ter, mukaddes hem keramatly bolmalydy. Muňa watan sözi laýyk geldi.

* * *

Millet bolup toplanmasak-üýşmesek, gaýnaşmasak-bişmesek, Watan Watan bolmaz.

* * *

Her kişi duran ýerinde daşyň ýagyny çykaryp dursa, bu Watan sarsmaz bolar.

* * *

Saklanaweri! Gol çekişme! El gysyşma! Watan haky köýýän bolaymasyn!? Sen mert durmasañ, kim durjak?!

* * *

Watanyň daglary ýumrulyp beýgelse-de Watan sarsman durmalydyr.

* * *

Ýer ýüzünde baky diýen söz diňe Watana degişlidir.

* * *

Mejnunyň Leýlini söýşünden has güýçli söýdügim, Watan! Ahyrda ýakasyz, ýeňsiz bir köýnejik, gapysyz, penjiresiz bir öýjük berseň razydyryn.

* * *

Watan! Seniň ogullaryň, gyzlaryň kimsi Dag bolup dur, kimsi Derýa bolup akýar. Ho-ol asmanda Bürgüt bolup sakçylyk çekýäne-de bak.

* * *

Dymýañ diýip öýkeleme, Watan! Jeýhun bolup joşýan duýgularym ýüregimi hem goparyp alyp çykasy gelýär.

* * *

Aýry-aýrylykda hiç zat Watan däl. Ählisi jemlenýär weli,
mukaddesleşýär duruberyär.

* * *

“Ömürlük hoş gal, Watan!” diýmekden ajy söz barmyka?1

* * *

Bu kiçijik Ýer planetasyndan näçe ynsan gelip geçdi?! Neneňsi
söýgüler, neneňsi gowgalar bolup geçdi?!
Şundan soň sende Watan gamyndan başga gam galarmy?!

* * *

Bir kişi öz Watanyňyň, öz milletiniň örän gadymlygyndan söz
açdy. Dogrudyr. Ýöne şu günüň hem ertiriň bolmasa, Adam atadan
öň döräňde näme?!

* * *

Enem kimin mährem barmy?! Enem kimin zar aglajak kimim bar?!
Elbetde, Watanyňym.

* * *

Gözel Watanyňym! Bir gysym topragyň kemmi? Al, ýürejigimi! Saňa
toprak bolubilsem armanyňym näme?!

* * *

Atalaryňmy buzly deňizlere, ýakyp-ýandyryňan topraklara çenli
baryp, ahyry, şu taýda Watan tutdylar.

* * *

Watanda hiç kem ýok. Bar bela özümizde.

* * *

Dünyä Watanyňmy tanamasa, beýik meşhurlyk gelmez. Emma nädip
tanatmaly?Ýok, ýok! Baýlyk gutarar, ahyrda akyl ýeňer.

Aklymyzy almaza çalmaly, arşa ýetirmeli.

* * *

Watana hyýanat etmek-öz oturan şahaňy kesmek.

* * *

“Men Watançy! Men Watançy!”diýip ala şowhun turuzýaň weli,
heniz hiç bir synagdanam geçmänsiň.

* * *

Watan üçin üç ogly şehit beren ene öýde burulyp ýatyr, ogluny
esgerlige-de dözmeýän ene bolsa il öňünde öwüt berýär.

* * *

Watany elden berseň, şirinden-şirin ene diliň bolarmy, ata-
eneň uýan dini galarmy, aýal-gyzlaryň namysy, ýigitleriň
mertligi, geçmişiň pelsepeli paýhasy... tapylarmy?! Gysgasy,
janyňda jan, damarda gan, milletde san galarmy?!

* * *

Bilbil owazyny eşiden Watansyz: “Bilbil aglaýar” diýdi, Watan
gujagyndaky: “Bilbil saýraýar” diýdi.

* * *

Sözden gadyr, gözden mähir, akyldan adalat ýitdimi-Watan
öýkelidir.

* * *

Dünýä hernäçe gowulyga baka ösübersin, ýamanlyk ýiter öýtme!
Watany ýamanlardan goramak seniň boýnuňdadyr.

* * *

Goýun ýalňyz guzujygyny ýalap-ýalap: “Balam, akyllýja bolgun”
diýip öwüt berýär. Möjek baş güjüginini onda-munda taşlap, “Baş

çaramasaňyz garagyňyz çyksyn!” diýip hemle urýar. Watan bolsa olaryň ählisini gujagynda göterýär.

* * *

O adamyň ömri ýat ýurtda geçdi. “Ölmänkäm Watanymy bir görsem, dag-düzüne aýlansam, topragyny gözlerime sürme etsem!”diýip arzuw etdi. Ahyry, Watana geldi. Aglady, aglady. O ýany, bu ýany teşnewi gezdi, gördi. Ne dost galypdyr, ne tanyş. Aryklar gömülip, täzesi çekilipdir, binalar ýykylyp, başgasy gurlupdyr. Oglanlykda hiňňillik uçan tutlary hem bireýýäm ojakdan geçirilipdir.

“Wah, gelmänler geçsem bolmaýamy?! Kyrk ýyllap köňlümde beslän Watanymy görjekdim. Bu Watan indi ýat göründi. Men şu pursatdan başlap Watansyz galdym” diýip, öňküden has agyr hesret çekdi.

* * *

-Watansyzam bolsa, syganlar ýaşap ýör-ä.
-Ne ýaşamak?! Ömür sergezdanlykda köýýär.

* * *

Dünýäme saýa salýan beýik çynarsyň, Watan! Watanymy! “Güller gözelligi senden öwrendi.”
Ähli bagtyň köki sende.

* * *

Watansyz galdym diýme, atsyz-sorsuz, dilsiz- dinsiz ýitdim gitdim diý!

* * *

Duşman göni ýoldan gelgiç däldir. Beýik çynarlary içinde dörän kiçijik gurçuk ýykýar.

* * *

Bu Watanda ählimiz akylly, ählimiz batyr, ählimiz arassa. Ha-

ha-ha-a!

* * *

Watan kanunlary tokaý kanunyna meñzese bolmaz. Tokaýda haýal ösen agaç çüýreyär, has tiz öseniň başyny ýel alýar.

* * *

Bir akyldar: "Agaçlaryň şahalary uruşýar, kökleri öpüşýär."diýipdir. Watan perzendi o köklere meñzesedi.

* * *

"Watan!" diýip hernäçe bagyrsaňam, sesiň aňyrsynda ýürek görünmese, ol çirkin owazdyr.

* * *

Ynsan mukaddesligi ýitse, Watan mukaddesligini gözlöp ýörme!
Bu kitaplar ýiter gider, bu şöhratlar unudular. Birje sözüm
Watana ýaramly bolup galsa razydyryn.

* * *

Ýat ýurtda gül içinde ýatandan, Watanymda ýüzümi ýandak bilen süpüreýin.

* * *

Bulutlar damja, damjalar çeşme, çeşmeler birleşip bulak bolýar. Bulaklar derýa, derýalar birleşip deňiz bolýar. Deňziň asly bir damjadyr. Watan hem bir gysym toprakdan başlanýar.

* * *

Allajan! Watanymy alma, janymy al! Sözler